

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (Β' ΟΜΑΔΑΣ)

Δευτέρα 16 Μαΐου 2016

A1.

Στο συγκεκριμένο κείμενο ο συγγραφέας αναλύει την έννοια της φιλίας. Αφού προσδιορίζει το νοηματικό της περιεχόμενο, ως αμοιβαία αγάπη κι εμπιστοσύνη ανάμεσα σε φίλους, διαιρεί την έννοια, ακολουθώντας τον Αριστοτέλη, σε σχέση χρησιμότητας, ευχαρίστησης και σχέση πραγματικής φιλίας. Η τρίτη μορφή φιλίας είναι για τον Ε. Παπανούτσο αυτή που τιμά τον άνθρωπο, αφού δεν βασίζεται στη χρησιμοθηρία ή την απόλαυση, αλλά στην ανιδιοτέλεια, την αναλλοτρίωτη ηθική σχέση, το πραγματικό πλησίασμα των ηθικών αξιών, που χαρακτηρίζει τους φίλους. Τελειώνοντας, ο συγγραφέας τονίζει την αξία του φίλου που είναι ο συμπαραστάτης στις δυσκολίες της ζωής, ο δίκαιος κριτής, ο καλοπροαίρετος συζητητής, ό,τι δηλαδή, πολυτιμότερο στη ζωή κάθε ανθρώπου.

Λέξεις: 106

B1.

- α. Λάθος
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

B2.

α) Η τρίτη παράγραφος του κειμένου οργανώνεται με τη μικτή μέθοδο «σύνθεση μεθόδων». Αρχικά ο συγγραφέας χρησιμοποιεί διαίρεση. Διαιρετέα έννοια είναι η φιλία και οι μορφές της: α) ευχαρίστηση β) ευχάριστη συναναστροφή. Η άλλη μέθοδος είναι αυτή των παραδειγμάτων: διασκεδαστικός, έξυπνος συνομιλητής, επιδέξιος συμπαίκτης ...

- β) Άλλωστε: επιβεβαίωση
δηλαδή: επεξήγηση
Όταν: υπόθεση που λειτουργεί και ως υποθετικό αίτιο
λοιπόν: συμπέρασμα

B3.

α)

εγκωμίασαν: επιβράβευσαν, ύμνησαν
ευχαρίστηση: ικανοποίηση, απόλαυσαν
συναναστροφής: συγχρωτισμού, παρέας
ακατάλυτη: δυνατή, αδιάσειστη
φθείρεται: πλήττεται, χαλάει

β)

οικεία: ξένα, άγνωστα, ανοίκεια
επιδέξιος: αδέξιος, ανίκανος, άγαρμπος
ωφέλεια: βλάβη, ζημία
αξία: απαξία, ευτέλεια
αυστηρό: ελαστικό, επιεική

B4.

α)

«διά το χρήσιμον»: τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται διότι ο συγγραφέας μεταφέρει αυτούσια τα λόγια του Αριστοτέλη.

«αγαπά»: με τα εισαγωγικά ο συγγραφέας κάνει φανερό ότι δεν εννοεί το πραγματικό νόημα του ρήματος, αλλά χρησιμοποιεί τον όρο ειρωνικά.

(υλικό ή ηθικό): οι παρενθέσεις λειτουργούν επεξηγηματικά

β)

- Το β' ενικού ρηματικό πρόσωπο λειτουργεί έτσι, ώστε ο συγγραφέας να απευθυνθεί με αμεσότητα και ζωντάνια στον αναγνώστη, να του δημιουργήσει την αίσθηση ότι αυτός συμμετέχει σε έναν φανταστικό διάλογο μαζί του.
- Με τη χρήση του α' πληθυντικού προσώπου ο συγγραφέας επιδιώκει να δημιουργήσει κλίμα συλλογικότητας, να κάνει δηλαδή τον αναγνώστη να μοιραστεί τον προβληματισμό του σε σχέση με το νόημα της έννοιας «φιλία». Άλλωστε, έτσι δημιουργείται οικειότητα και προσδίδεται ζωντάνια στο κείμενο.

Γ1.

Η παρούσα παραγωγή λόγου είναι ενδεικτική ως προς το περιεχόμενο και το ύφος.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Ομιλία –σε ημερίδα- που απευθύνεται σε κοινό αποτελούμενο από καθηγητές, μαθητές, γονείς, ανθρώπους που προσήλθαν ως κοινό.

Πρόσωπο: Κυρίως α' πληθυντικό

Ύφος: Άμεσο με στοιχεία οικειότητας, ώστε να ταιριάζει σε ομιλητή που απευθύνεται σε ζωντανό κοινό.

Γλώσσα: Κυρίως αναφορική

Επίκληση: Κυρίως στη λογική

Προσφώνηση:

Αξιότιμε κ. Λυκειάρχη

Σεβαστοί καθηγητές-καθηγήτριες

Αγαπητοί συμμαθητές-συμμαθήτριες

Κυρίες και κύριοι

Στη σημερινή εκδήλωση του σχολείου μας έχω την τιμή να εκπροσωπώ την Γ' Λυκείου, προκειμένου να εκφράσω τις απόψεις, τις δικές μου και των συμμαθητών μου, για τις ανθρώπινες σχέσεις που ανακριβώς ονομάζουμε φιλικές. Όπως όλοι καταλαβαίνουμε στην εποχή μας οι ανθρώπινες σχέσεις διέρχονται κρίση, η οποία επιδεινώνεται από την άκριτη και υπερβολική χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Ειδικότερα, η σχέση που πλήττεται περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη στην εποχή μας είναι η φιλία. Έχουμε σχεδόν ξεχάσει το πραγματικό νόημά της, αυτό που σημαίνει την αμοιβαία αγάπη και εμπιστοσύνη. Έτσι, ονομάζουμε φίλους διάφορους γνωστούς, συμμαθητές ή γείτονες από καιρό, χωρίς όμως να εννοούμε σχέση δοτικότητας, ανιδιοτέλειας, εμπιστοσύνης.

Αν το σκεφτούμε σε βάθος, θα συνειδητοποιήσουμε πως αυτοί που συχνά αποκαλούμε φίλους δεν είναι, κυρίες και κύριοι, οι στηλοβάτες της ζωής μας, οι σύμμαχοι και συναγωνιστές στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε. Δεν είναι αυτοί που θα μας αποκαλύψουν την αλήθεια ακόμη κι αν αυτή είναι δυσάρεστη. Φίλους ονομάζουμε, συνήθως, τους ανθρώπους με τους οποίους διασκεδάσουμε ή που μας εξυπηρετούν, ενώ στο βάθος γνωρίζουμε ότι ο «κολλητός» μας είναι κατά κάποιο τρόπο αναξιόπιστος και η παρέα μας αρκετά ρηχή και επιφανειακή, ώστε να μην βιώνουμε την πραγματική αξία της φιλίας.

Ο πραγματικός φίλος, το γνωρίζουμε, είναι ειλικρινής, έντιμος, σοβαρός, θαρραλέος. Πάνω από όλα είναι άδολος, δεν έχει ως οδηγό του το συμφέρον, τη βολή του, αλλά είναι γενναιόδωρος: δίνει απλόχερα το χρόνο του, το ενδιαφέρον του, τη φροντίδα του, ό,τι διαθέτει. Κυρίως χαίρεται με τη χαρά μας, εχθρεύεται ό,τι μας υποβαθμίζει, μας ενθαρρύνει ενισχύοντας την αγωνιστικότητά μας. Πάνω από όλα ο φίλος αποτελεί εκείνον τον αντικειμενικό καθρέφτη, όπου προβάλλοντας τον εαυτό μας καταφέρνουμε να αποκτήσουμε αυτογνωσία.

Ένας από τους λόγους που πλήττουν τη φιλία και δημιουργούν σύγχυση ως προς το νόημά της είναι η σχέση που έχουμε με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, που έχουν πολλές μορφές. Όπως γίνεται συχνά με τα υποκατάστατα, έχουμε την εντύπωση ότι σερφάροντας, για παράδειγμα, στο διαδίκτυο, γνωρίζουμε ανθρώπους, κάνουμε «φίλους». Όμως, μόνο επιφανειακά επικοινωνούμε μαζί τους. Ωστόσο, δεν παύει να μας δημιουργείται η ψευδαίσθηση ότι είμαστε μέλη της ίδιας ομάδας, έχουμε πολλά κοινά που μας συνδέουν, αναλώνουμε πολύ χρόνο στην επικοινωνία μαζί τους, κι αν μην έχει ουσιαστικό ενδιαφέρον αυτή, με αποτέλεσμα να μην συνειδητοποιούμε τη μοναξιά μας.

«Ποτέ οι στέγες των ανθρώπων δεν ήταν τόσο κοντά και οι καρδιές τους τόσο μακριά», έχει πει εδώ και δεκαετίες ο Αντώνης Σαμαράκης. Αν ζούσε σήμερα, με το «φέισμπουκ» να μεσουρανάει, ο στοχασμός του θα είχε περισσότερη πίκρα, αφού η μοναξιά στις μέρες μας είναι μεγαλύτερη και η ψευδαίσθηση φιλίας εντονότερη.

Αν θέλουμε, «φίλες και φίλοι» να διαμορφώσουμε σχέσεις αξιόλογες όπως οι ανθρώπινες φιλίες, πρέπει να διαμορφώσουμε και το ήθος που απαιτούν τέτοιες ποιότητες. Ας ξεβολευτούμε κι ας βγούμε από την πλάνη των «χιλιάδων φίλων», ώστε να αναβαθμίσουμε την επικοινωνία μας και να υψώσουμε τις σχέσεις μας στο επίπεδο της φιλίας!

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΑΡΕΤΗ ΚΑΠΡΑΛΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΟΛΟΓΟΣ - ΠΟΛΙΤΕΙΟΛΟΓΟΣ